

262.12 :
821.961
(492.113)

АРЕТВО ВЕРА

ДИСЦИПЛИНАРНА ПРАВИЛА
ЗА
ПРАВОСЛАВНО СРПСКО
СВЕШТЕНСТВО.

Уведено у нови инвентар бр. 3351
1 јануара 1842. год.

№ 125

ДИСЦИПЛИНАРНА ПРАВИЛА

ЗА

ПРАВОСЛАВНО СРПСКО СВЕШТЕЊСТВО

ОПСЕГУ ПРАВОСЛ. СРПСКЕ МИТРОПОЛИЈЕ

КАРЛОВАЧКЕ

БИБЛИОТЕКА
МИНИСТАРСТВА ВЕРА
Бр. Изв. 19/487 № 4-1-46
прописао правосл. српски св. Архијерејски Синод
из седнице држане у Ср. Карловцима
29. марта 1899. год.

У СР. КАРЛОВЦИ
СРПСКА МАНАСТИРСКА ШТАМПАРИЈА

1899.

ДИСЦИПЛИНАРНА ПРАВИЛА

ЗА

ПРАВОСЛАВНО СРПСКО СВЕШТЕЊСТВО

У

ОПСЕГУ ПРАВОСЛ. СРПСКЕ МИТРОПОЛИЈЕ
КАРЛОВАЧКЕ

БИБЛИОТЕКА
~~МИНИСТАРСТВА ВЕРА~~
прописао правосл. српски св. Архијерејски Синод
из седнице држане у Ср. Карловцима
29. марта 1899. год.

У СР. КАРЛОВЦИ
СРПСКА МАНАСТИРСКА ШТАМПАРИЈА

1899.

ДИСЦИПЛИНАРНА ПРАВИЛА

за православно српско свештенство у опсегу православне
српске митрополије карловачке.

А. Опште одредбе.

§. 1. На основу канона светих Апостола, светих васеленских и помесних сабора и светих Отаца, те постојећих овопредеоних црквених и државних закона и прописа, донесених у духу православне цркве, а у цели, да се одржи законити ред у животу подручног свештенства и ради правилног вршења службе свештеничке, нарочито парохијске и протопрезвитерске, издаје Архијерејски Синод православних српских епископа у митрополији карловачкој правила, којих се свештенство у животу и раду своме има под строгом одговорношћу најсавесније придржавати.

§. 2. Под одредбе ових правила потпадају сви православни свештеници митрополије карловачке.

На свештенство ван парохијске односно пропресвитерске службе (умировљеници, вероучитељи, професори богословије и војнички свештеници) не односе се једино оне одредбе ових правила које су искључиво везане за предмете парохијске, односно пропресвитерске службе.

Потчињеност
дисц. прави-
лима.

Мур. бр.
38641

Увод.

Свештеници монашкога чина, кад су употребљени за парохијску службу, потпадају под одредбе ових правила и то потпуно у оним деловима, који се односе на вршење ове службе, у осталим пак деловима само у толико, у колико монашка њихова правила немају за извесне случајеве нарочите разногласеће одредбе.

Важност св. канона §. 3. У колико у правилима овим нису испрљене све одредбе св. Апостола и св. васељенских и помесних сабора и св. Отаца, не могу се исте сматрати обустављенима, већ остају у пуној важности, и свештенство их се има у даној прилици строго држати.

Б. Општа правила за живљење и служење свештених лица.

§. 4. Свако свештено лице позвано је, да својим примерним хришћанским животом, ревносним учењем и побожних богослужењем негује, руководи и унапређује религиозно-морални живот православне црквене заједнице у опсегу одређеног му службеног положаја и делокруга.

§. 5. Љубав и оданост према својој цркви и народу, земаљском владару и отаџбини, савесност и пожртвовање у служби позива свога, частност и праведност у свима одношајима живота врлине су, које треба свештеника особито да красе.

§. 6. Свештеник треба све своје способности и знање да усавршава и умножава, и у корист своје службе по потреби и употребљава.

§. 7. Дух православне цркве, који нас уједињава, захтева, да свештенике као пастире и начелнике цркве проницава један дух и осећај у њихову раду и смеровима, како би узајамним помагањем могли заједничко дело свога позива што више и боље унапредити.

Главни позив свешт. лица

Особите вр-
лине свешт.
лица

Образовање свешт. лица

Јединство свешт. лица

Лично пона-
шање свешт.
лица

Породичан
живот.

Домаћи
живот

В. Посебна правила.

а.) ЗА ЖИВЉЕЊЕ.

§ 8. Побожан и моралан живот као главни услов за утешан и истрајан рад свештенички, први је захтев живота свештеничког.

§. 9. У спољашњем држању свом свештеник треба свакда да је пристојан, благ и смирен, у мишљењу мудар, у речи опрезан и разборит, а у опхођењу предусретљив и љубезан.

Његов карактер треба да је отворен и чист од сваког лицемерства, фанатизма, лукавства и порочних страсти.

§. 10. Породичан живот свештеника треба да је сообразан начелима науке хришћанске у свим његовим одношајима и да служи за најбољи пример другима.

За све том противне преступе као: лакоми-
сленост, немарност и разне саблазни у породичном животу свештеници потпадају под строгу одговорност.

§. 11. У домаћем животу и занимању свом свештеник треба да се уклања од свега онога, што може његов углед понизити, или правом по-
зиву његову сметати, као што је: свађање псовање,
оговарање, сплеткарење, сировост, похлепљивост,
држање крчме и дућана, коцкање на новац, ка-
јишарење, пијанчење непотребно похађање крчме
делотворно учествовање у јавним беседама и за-
бавама, играње, гледање саблажњивих представа
у позоришту (које за време поста има свим из-
бегавати), конкубинат, јавно пушење, разни шпор-
тови, сујетно кићење, као што је ношење ланца
од сата око врата, прстења на руци и у опће
ма каквих адићара и т. д.

За све такове преступе, у колико би свештеници у њима упорни остали, потпадају под строгу казну.

Домаћи
живот

Свештеник у
јавности

Одело све-
штеника

Одоло све-
штеника

Забрана за
косу и браду

Обржавање
поста

§. 12. Као главно занимање у домаћем животу свом треба свештеник да сматра молитву, изучавање св. писма, богословских књига и списа са осећајем дужности, да му се ваља свом ревновању својом одати позиву свом.

§. 13. Свештенику је слободно занимати се списатељским радом и световнога правца; ну тај рад не сме бити противан учењу цркве православне ни духу њезину.

§. 14. Свештеник је одговоран својој црквије ној власти за сваку своју у јавности учињену усмену или писмену изјаву, за коју се докаже, да од њега потиче.

§. 15. Свештеник мора носити прописано одело, које се састоји из дбње и горње хаљине, затим појаса, шешира и обуће.

Крој одела и облик шешира остаје онај исти, који у овој митрополији постоји. Боја хаљина има бити црна или угасито-плава са поставом одговарајуће боје. Боја појаса је плава, осим ако свештеник није од свога Епископа одликован црвеним појасом — вишњикасте боје. — Протопресвитеру припада уз првен појас и постава горње хаљине исте боје.

У зимско доба може бити горња хаљина замењена и друге врсте зимском испод колена дугом хаљином загасите боје.

§. 16. Свештеник је дужан у горепрописаном оделу долазити у цркву, за тим пред старије своје и на јавне свечаности и састанке.

Вршећи пак у парохији разне дужности или излазећи ван своје куће другим којим послом као и приликом примања својих парохијана у својем дому мора свештеник имати на себи бар доњу хаљину и појас.

§. 17. Свештенику се строго забрањује косу и браду на кратко стрићи.

§. 18. Свештеници су дужни свакидашњом умереношћу својом у јелу и пићу, а нарочито

држањем прописаних постова служити парохијама својим добрым примером.

§. 19. Свештеник се без крајње нужде не сме парничити ни с ким, а најмање са својим парохијанима, па ни друге подстицати на свађу и парниччење нит их заступати пред судом.

Свештенику је изнимно дозвољено у праведној ствари пред судом заступати само сироте и оне, који се под његовим туторством налазе.

§. 20. Друшевни живот међу свештеницима треба да је пријатељски, братски т. ј. да узајамним поштовањем и помагањем негују искрено и право братољубље.

§. 21. Свештеницима није дозвољено, да се Парниччење свешт. лица међусобно парниче пред грађанским судом без дозволе својега епископа.

§. 22. Одношај свешт. према властима су- грађ. и ино- верцима. Одношај свештеника према представницима грађанске власти треба да је званично учтив и узајамно услужан

§. 23. Са суграђанима својима треба свештеник да живи у слози и љубави.

§. 24. Свештеник је дужан свакој законитој вероисповести својих суграђана одавати дужно поштовање а при том углед своје вере и цркве свакда најбрежљивије чувати и подизати.

§. 25. Свештенику је забрањено издавати или Политично уређивати политичан лист као и потпомагати деловање све- било којим начином такове листове, који вређају штеника религијозне и моралне осећаје хришћанске.

§. 26. Свештенику је под најстрожијом казном забрањено стојати у било каквој вези са таковим друштвима или личностима, чији рад смера на рушење законитог реда и поретка у цркви и држави.

6.) ЗА СЛУЖБУ.

Старешинство међу све- штеницима §. 27. Свештеници се разликују на старије и млађе по следећем реду од ниже: 1. Ђакон (јерођакон, протођакон, архиђакон) 2.

презвитер (јереј, јеромонах, синђел) 3. протопрезвитер (protoјереј, игуман, протосингел) 4. архијерарх.

Међу равнима по степену сеештеничком или достојанству црквеном старешинство припада оном, који је пре на дотични степен рукоположен односно на дотично достојанство произведен.

§. 28. Настојатељу манастира припада у његову манастиру безусловно старешинство према сваком свештенику који није достојанством виши од њега.

Тако исто припада окружном protопрезвитеру безусловно старешинство према свима паросима у његовом protопрезвитерату макар било међу овима и protoјереја старијих од њега по произведењу.

Не мање и пароху према оним свештеницима, који код његове цркве служе, припада тако исто старешинство макар било међу овима и старијих од њега по рукоположењу.

Иначе у сваком другом случају старешинство међу свештеницима јавна је према главној одредби §.-а 27. ал. 2.

Старешинство
међу све-
штеницима

§. 29. Сваком свештеном лицу, које ма у којем званичном послу заступа свога Дијецезана, припада за то време старешинство према свима осталим свештеницима.

§. 30. Одликовање црвеним појасом има се сматрати као признање неких заслуга по цркву и служи дотичном свештенику за украс и препоруку, но оно за само старешинство међу свештеницима не одлучује.

То исто важи за сва такова одликовања, којима се не постизава никакав виши степен свештенички или веће достојанство црквено.

§. 31. По чину и достојанству млађи свештеници дужни су од себе старијим свештеницима свагда и на сваком месту поштовање своје оддавати и пристојно их поздрављати.

А сваки свештеник без разлике дужан је

сваког православног Епископа поздрављати дубоким поклоном и целивање архијерејске деснице.

§. 32. Ако се два или више свештеника састану као непознати, дужност је млађих, да се представе старијима.

Долазак у резиденцију §. 33. Сваки свештеник без разлике степена и достојанства, ако се ма каквим послом бави дуже од једнога дана у седишту својег Епископа, дужан је, да се Епископу пријави.

Исто је тако дужан свештеник, да се и свом окр. protопрезвитеру, односно заменику му ма где се с њиме састао, пријави, па и сваком свом собрату, у чијем се месту налази, посету учини.

Окружни пратилац §. 34. Окружни protопрезвитер стоји на челу парохијском свештенству једног protопрезвитерата. Он је посредник између духовне власти с топрезвитерима једне и парохијског свештенства с друге стране, те непосредни надзорник владања и доброга реда у служби над парохијским свештенством.

§. 35. Окружном protопрезвитеру, као тајковом, припада поштовање и послушност од стране парохијског свештенства његова protопрезивитерата у свима службеним одношајима.

§. 36. Окружни је protопрезвитер непосредно одговоран духовној власти својој (епископу, конзисторији) за тачно и савесно обављање оних дужности, које су му законом и наредбама надлежне власти прописане, а не мање и за строго спровођање и извршивање свих налога и расположења духовне власти, која се односе на службу и дисциплину парохијског свештенства.

Окружни пратилац §. 37. Окружни protопрезвитер мора бити искрен према својој духовној власти, те поуздан, савестан у својим извештајима, како би духовна власт могла у извештајима њиховим наћи сигурну подлогу за донашање својих одлука.

§. 38. Окружни protопрезвитер дужан је тачно познавати сваког свештеника у својем protопрезивитерату како по његовим способнос-

тима тако и по његову раду у служби и у дисциплини

Тога ради је дужност окружног protопретворијера, да води списак парохијског свештенства који има садржавати не само опште белешке о сваком поједином свештенику, него и врлине, мане, одликовања и казне и све остале околности појединога свештеника, о чему има концем сваке године подносити извештај Епископу односно конзисторији.

§. 39. Окружни protопретворијери дужни су сваке године обићи своје protопретворијере и према добивеном упутству од Епископа односно конзисторије о том извештај свој Епископу односно конзисторији поднети.

§. 40. У дужности парохијског звања спада: вођење матрикула и осталих прописаних протокола, издавање потребних докумената и свако друго званично дописивање.

§. 41. Свештеник као званичник дужан је пазити, да му званично дописивање буде чисто, уредно и пристојно по пропису.

§. 42. У сваком парохијском звању мора се на видно место изложити списак свих периодичних извештаја, који се имају властима преко године подносити.

§. 43. Поднеске своје епарх. власти имају свештеници подастирати путем својих окр. protопретворијера, којима у дужност спада сваки такав поднесак са својим засебним извештајем и мишљењем на надлежно место спровести. Само у прешним и лично-поверљивим случајима, могу се свештеници непосредно вишој власти својој обратити.

§. 44. Свештенику није дозвољено мимо своје парохијско звање примити још и друге какве службе, нарочито код новчаних завода. Овамо не спада учитељска служба ни чланство у разним државним, земаљским или автономним представ-

Парохијско звање

Парохијско звање

Парохијско звање

Поштовање Епископа

Послушност Епископу Дијеџезану.

Допуст.

Црквени иметак.

ништвима, у колико свештеник не би био тим спречен у вршењу своје свештеничке службе; ну свагда са знањем и одобрењем својега Епископа.

§. 45. Ђакони и капелани у служби својој потчињени су дотичном пароху односно окр. protопретворијеру, којем су додељени.

§. 46. Изнуђавање награде за службени посао, који је по закону бесплатан, казниће се као глобљење.

§. 47. Свака увреда, нанесена Епископу од свештеног лица, казниће се каноничном строгошћу.

§. 48. Сваки налог свога Епископа у стварима црквеним и службеним дужан је свештеник безусловно извршити и свакој његовој одредби у том погледу покоравати се.

§. 49. Без допуста није дозвољено свештенику одсуствовати више од 24 сата од службе своје, а недељом и празницима пре подне забрањено је свештенику без велике нужде путовати.

§. 50. Допуст од 8 дана може свештенику поделити дотични окр. protопретворијер, односно заменик му; а за дужи допуст потребна је дозвола Епископа Дијеџезана.

§. 51. Осим случаја крајње нужде свештеник не може допуст наступити пре, него што му је тај званично подељен и заменик пристављен.

§. 52. Прописи, који важе за допуст преко 8 дана, обvezни су и за окр. protопретворијере и администраторе protопретворијерата.

§. 53. Свештено лице ако самовољно остави место службе своје, па се ни услед позива своје власти неповрати у одређеном, року, сматраће се, да је службу своју напустило и подпада каноничној казни.

§. 54. Свештенику је забрањено не само да у своју корист употребљава црквени иметак или ишта, што је својина црквена, него је и дужан да пази, да то ни други не чине.

в.) ЗА БОГОСЛУЖЕЊЕ.

§. 55. У храму и ван храма дужан је и властан свештеник свршавати само оне службе, које по правилама црквеним и одредбама црквене власти спадају у његов делокруг.

Сuspendија од звања §. 56. Свештеник, који се палази под суспензијом од звања, не може свршавати никакво свештенодејство ван ако би му то његов Епископ за извесне случајеве изнимно дозволио.

Богослужења §. 57. Свако богослужење и молитвословље, које се обавља или у храму или ван храма, било као општа јавна молитва или по жељи и потреби појединих лица, има се свршавати у своје време, по уставу црквеном, тачно, уредно и побожно.

§. 58. Сваки је свештеник дужан да се при свршавању св. литургије безусловно причести. Ако свештеник није спреман за св. причешће, строго му је забрањено, да свршава литургију.

§. 59. Појање и читање свештеничко при свештенодјејствима мора бити гласно (осим тих молитава), разговетно без брзања и изостављања реченица и речи.

Свршавање §. 60. Свештенику је строго забрањено, да **Богослужења** већ одпочето богослужење без крајње нужде прекине.

§. 61. Свештенику је под теретом строге казни забрањено, да се при богослужењу разговара, смеје, не потребно осврће или ма чим забавља.

Свршавање §. 62. Ако два или више свештених лица **Богослужења** заједно свршавају богослужење, имају се млађи у погледу реда безусловно покоравати наређењима старијег односно најстаријег међу њима.

§. 63. За свештенике, који се при богослужењу у цркви налазе а не чинодјејствују, одређено је место у столовима десне певнице, где ће лицем окренути према олтару један иза другог по старешинству стајати.

§. 64. Дужност је свештеника старати се за

Храм

уредност и чистоту храма и црквених утвари и настојати, да се набави све што је нужно за храм било као намештај, било као предмет за богослужење, било као украс, и да све одговара по облику, материји и начину израде прописима, духу и доброме обичају православне цркве, а прквене књиге да су дозвољенога издања.

У колико би у том погледу било каква неспоразума између свештеника и црквене општине, одлучиће духовна власт.

Цркв. одјеја-није. §. 65 Црквено одјејаније има бити чисто и цело, на што ће свештеник по потреби црквену општину упозоравати.

Забрана пу-товања у не-време §. 66. Свештенику није дозвољено да у време, када се у цркви св. литургија свршава, на пут полази, ни да се на јавним местима виђа.

§. 67. Свештеник који занемарује своје верске дужности одговоран је због непобожности.

Приватно Богослужење §. 68. Свештеник је дужан сваку црквену функцију, за коју није законом одређена никаква засебна наплата, безусловно, а оне функције, које су под пристојбом, само на захтевање парохијана свршавати.

§. 69. Помене, парастосе и литургије за мртве, ради којих су учињена завештања цркви, имају се у тачној евиденцији водити и у одређено време неизоставно свршавати.

§. 70. Свештенику је света дужност пазити, да се у цркву не увуче и не унесе ништа, што би било недостојно светиње храма.

г.) ЗА УЧЕЊЕ.

Главна сврха учења §. 71. На опште јавно проповедање речи Божје у својој парохији, има свештенство особиту пажњу обратити и настојати најозбиљније, да се ум његових парохијана што више обогати познавањем хришћанских истина, срце њихово оплемени, а воља у тежњи за добром укрепи.

§. 72. Занемаривања проповедања потпада под исту казну, као и пренебрегавање сваке друге дужности.

§. 73. И ван храма је дужан свештеник као духовни отац своје парохијане у свакој даној прилици поучити, саветовати, тешити, од рђавих обичаја одвраћати и од заблуда чувати.

§. 74. Особитом ревношћу дужан је свештеник и своју катихетску службу вршити, па и ваншколску младеж обучавати у науци вере и пјенију црквеном.

§. 75. Проповедање и поучавање има бити јасно и приступачно, једноставно, убедљиво и одмерено.

§. 76. Строго је забрањено свештенику при проповедању и поучавању заступати какво вери и цркви православној противно учење или доти-

Забране при проповедању цати се политичних и таких предмета, који могу негодовање изазвати или употребљавати непристојне, неподобне и смешне изразе и представе, или ма кога лично нападати и врећати.

Г. Одговорност свештеника.

§. 77. За сваки учињени преступ свештеник је одговоран свом Епископу односно конзисторији као првостепеном духовном суду.

§. 78. Преступи могу бити мањи, тежи и најтежи.

§. 79. Мањи су преступи они, који су учињени из несмотрености, непажње и заборавности.

§. 80. Тежи су преступи они, од којих по-тически рђав пример у живљењу и владању, понижавање свештеничког достојанства, занемаривање дужности, изгреди против реда и дисциплине и јавна саблазан.

Но и мањи преступи постају тежима, ако се понављају.

§. 81. Најтежи су преступи они, који се чине против вере, цркве и црквеног учења, против за-

**Дисциплинар-
на власт**

Приступи

**Катихетска
служба**

**Забране при
проповедању**

конитог поретка у друштву, држави и цркви, затим преступи очите самовоље, необузданости и упорности, као и сви злочини.

Но и тежи престуци постају најтежима, ако се понављају.

§. 82. Сваки преступ повлачи за собом дисциплинарну казну, која се према тежини преступа одмерава.

§. 83. Дисциплинарне казне могу бити блаже, које се одређују за мање преступе, строжије, које се одређују за теже преступе, и најстрожије, које се одређују за најтеже преступе.

§. 84. Блаже су казне: 1.) опомена; 2.) укор писмени преко протопрезвитера, 3.) укор усмени пред конзисторијом.

§. 85. Строжије су казне:

1.) привремена забрана свештенодјејства једнога или свију;

2.) одлучење од места службе од две недеље до месец дана уз епитетију, коју му наложи Епископ Дијецезан односно место овога новчана казна у корист срп. нар. цркв. митрополијског свештеничко-удовичког мировинскога фонда у износу до 50 фор. а. вр.;

3.) губитак црквенога одличја.

§. 86. Најстрожије су казне:

1.) губитак места службе;

2.) губитак црквенога достојанства;

3.) коначна забрана свештенодјејства;

4.) лишење чина;

5.) анатема.

§. 87. Против блажих казни као и строжијих под 1.) нема призыва и одмах су правомоћне.

Против строжијих казни под 2.) и 3.) отворен је пут призыва на вишу власт у року од 14 дана.

Пресуде, које гласе на најстрожију казну имају се званично (exoffo) са свима овоодносним списима вишој власти на одобрење подносити.

Казне

Казне

Призив

§. 88. Ако је свештеник оптужен због тежег преступа, може он и за трајања саме истраге бити сuspendован од звања и половине свих берива, која ће заменику припасти.

§. 89 Посебна одређења за дисциплинарни поступак и пословни ред конзисторија и митроп. црквеног савета садрже се у посебном „судском поступнику.“

Последице казне

§. 90. Свака дисциплинарна казна повлачи за собом неке последице.

Последица је блаже казне, да кажњени свештеник не може за годину дана: бити одликован ни припуштен у кандидацију на боље место ни препоручен за какову припомоћ.

Последица је строжије казне, да кажњено-свештено лице не може за три године дана добити у претходном параграфу означене погодности ни одличија а изгубљено једном одличије не може се задобити пре 6 година.

Последица је најстрожије казне, — да губитком места службе кажњено свештено лице не може за пет година добити стално звање, а губитком црквеног достојанства кажњено свештено лице лишава се тога коначно.

Опрост §. 91. Кажњеном свештеном лицу, ако покаже довољне плодове покајања, може се отпустити како један део казне тако и последица њених и то:

а.) Код пресуда конзисторијалних може епископ отпустити кажњеноме половину досуђене казне и половину последица њених.

б.) Код призваних пресуда конзисторијалних односно код пресуда митрополитског црквенога савета може митрополит-патријарх отпустити кажњеноме једну трећину досуђене казне и половину последица њених.

ИЗ СЕДНИЦЕ ПРАВОСЛАВНОГ СРПСКОГ СВ. АРХИЈЕРЕЈСКОГ СИНОДА,
држане у Карловцима 29. марта 1899. године.

ГЕОРГИЈЕ с. р.
ПАТРИЈАРХ.

Инв. №.
386ЧЛ

2-78

Редбр 4741

6124

ПРАВИЛА

НИШКЕ ЦРКВЕНО-ШКОЛСКЕ ЈЕВРЕЈСКЕ ОПШТИНЕ

БИБЛИОТЕКА
МИНИСТАРСТВА ВЕРА
Бр. Изв. 18/460 № 44-9
21 јула 1922. г.

НИШ
ШТАМПАРИЈА ЂОРЂА МУНИЦА, (ГЛАВНА ЧАРИНИЈА)

1894.

ПРАВИЛА

НИШКЕ ЦРКВЕНО-ШКОЛСКЕ ЈЕВРЕЈСКЕ ОПШТИНЕ

БИБЛИОТЕКА
МИНИСТАРСТВА ВЕРА
Бр. Изв. 18-460 № 411-9
21. јула 1922. г.
ГРАД

БИБЛИОТЕКА
МИНИСТАРСТВА ВЕРА

Бр. Изв.

№ А 11-9

ПРАВИЛА 1921. г.

НИШКЕ ЦРКВЕНО-ШКОЛ. ЈЕВРЕЈСКЕ ОПШТИНЕ

Први одељак

О општини и њеним члановима

Чл. 1.

Нишку црквено-школску јеврејску општину образују исповедници мојсијеве вере, који у Нишу станују.

Чл. 2.

Ова црквено-школска општина има за цељ:
I Задовољење религиозних потреба својих чланова;
II Одговарање свима оним захтевима, што државне власти изискују од црквено-школских општина.

Прву своју цељ постизава обдружавањем већ постојећих синагога, школа и других религиозних, просветних и добротворних установа и оснивањем нових.

Другу своју цељ постизава вођењем тачних књига о покрету људства у средини својој, т.ј. о рођенима венчанима и умрлима.

Чл. 3.

Ова општина има свој печат, чији је наслов „Црквено-школска јеврејска општина у Нишу“, и који ће се ударати на сва званична писмена.

Чл. 4.

Члан ове општине јесте, сваки онај мојсијевац, који се у Еншу родио, као и сваки онај мојсијевац, који у време, кад ова правила ступе у живот буде имао своје стално место живљења у Нишу.

Чланом ове општине може постати сваки онај мојсијевац, који се у Нишу са својом породицом настани, и стално у њему живи три године, или који за то време има овде седиште свога сталног занимања, но ово може бити и пре три године, само ако нови члан изјави управи да се стапљо настанио у Нишу, и да жели постати чланом ове општине.

Чл. 5.

Дужности чланова општине јесу:

Црквено-школска
јеврејска општина у Нишу
1921. година
A 11-9

1. Да се придржавају и испуњавају прописе ових правила, у колико се на њих односе, као и да се придржавају и испуњавају наредбе издате од стране управе или администратора ове општине, у кругу њиве званичне дужности.

2. Да сносе еразмеран део општинских терета ове црквено-школске општине.

3. Да испуњавају све религиозне обреде, по исповедима мојсијеве вере.

4. Да се приме оног звања у општини, којом буду почаствованы.

Чл. 6.

Права су чланова:

а, Да уживају све благодети свих заведења, школа, синагога, фондова и осталих установа ове општине.

б, Да бирају управу и да за чланове исте буду изабрани.

Чл. 7.

Сви чланови ове општине биће заведени у једну књигу (евиденц) чим ова правила ступе у живот, ради чега ће се предузимати попис људства, које сачињава ову црквено-школску јеврејску општину (чл. 4).

Други одељак

Администрација општине и представништво

Чл. 8.

Општинску администрацију врше општински органи: управа и тутори.

Звање чланова управе и тутора почасно је.

Чл. 9.

Управа се састоји из 8 лица, која ће бирати чланови ове општине.

Чланови управе бирају из своје средине себи председника.

Чл. 10.

Управа се бира на 4 године, но тако да сваке друге године иступа по 4 члана, а четврте године остала четворица.

Који ће 4 члана иступити друге године поступају ових правила у живот одредиће управа у својој пуној седници коцком.

Чланови који иступају могу понова изабрани бити. Први избор управе по прописима ових правила извршиће се у месецу децембру ове године, а периода рачуна се од 1. Јануара 1895. год.

Чл. 11.

Прениска ове општине са ма којом државном власти вршиће се непосредно.

Трећи одељак

Дужности управе

Чл. 12.

Управа је представник целе општине, и у њен делокруг спада све оно, што није ком другом органу ове општине у делокруг стављено.

Између осталога у делокруг управе спада и следеће:

1. Старање о могућем побољшању моралних и материјалних интереса ове општине, њених чланова, заведења, фондова и осталих установа, и у опште да се брине да се што потпуније постигне цељ означена у чл. 2.

2. Надзирање и контролисање рада појединих органа ове општине по званичној дужности.

3. Прегледање рачуна поднетих јој од тутора појединих установа, и по свршеном прегледу шиљање на преглед и разрешење главној контроли односно разрешавања истих.

4. Утврђивање год. прихода и расхода ове општине и свих установа.

5. Одобрење извесних расхода, преко одређених суме у појединим гранама општинског буџета до суме од 100 дин. Преко те суме потребно је тражити одобрење од г. Министра просвете и црквених послова.

6. Одређивање свих такса и цена за религиозне обреде у синагогама, за одржавање школа, читаоница фондова, плате општинским органима, цене за сејашта у синагогама и т. д.

7. Управљање општинском имовином, покретним и непокретним имањем у сваком погледу.

8. Наименовање, одушевљање главног и остале свештенике, учитеље и свих осталих органа и службитеља.

9. Прописивање правила за све подчињене установе у овој општини и издавање потребних наредаба.

10. Бирање и именовање тутора за све установе у овој општини.

11. Давање државним властима свих потребних извода о покрету људства свих исповедника мојсијеве вере, који у Нишу живе или умру.

Ово се односи како на чланове ове општине црквено-школске, тако и на исповеднике мојсијеве вере, који буду припадали другој каквој признатој или не-признатој корпорацији. Тога ради обавезни су чланови ових корпорација достављати управи ове општине сваки покрет људства ради увођења у дотичне књиге ове општине. Само извод ове црквено школске општине имаће важност пред државним властима.

12. Да води преписку са државним властима и приватним лицима.

Чл. 13.

Управа се састаје редовно једанпут недељно на позив председника, а овај може управу у састанак сазвати, кад год за потребно нађе.

Председник мора управу сазвати на састанак, кад то 5 чланова управе захтевају.

Чланове управе позива председник у састанке писменим позивом.

Чл. 14.

Решења управе пуноважна су, ако су председник и 4 члана управе присутни.

Чл. 15.

Решења се доносе већином гласова присутних чланова. При једнакој подели гласова решава она страна, на којој је председник.

Чланови, који би се уздржали од гласања, сматра се да су дали свој глас за оно, за што и већина.

Чл. 16.

Уједно не могу бити чланови управе, отац и син, таст и зет и рођена браћа, у случају да су тајки сродници изабрани, иступа онај, који је са мање гласова изабрат, а кад су са једнаким бројем гласова изабрани, онда онај, који је по годинама млађи.

Кад се чланови управе у току периода сроде, наступа преднаведено.

Чл. 17.

Чланови, који су лично или за своје сроднике (отац, син, браћа, зет, таст и т. п.) интересовани, не могу учествовати у решавању.

У случају сумње управа има предходно да реши јели члан заинтересован или не. Онај о коме се решава не учествује у овоме.

Чл. 18.

Ако члан управе не дође на позив на састанак без оправдања, казниће се у корист касе општине: први пут укором, други пут новчано до 5 динара, трећи пут до 15 дин. четврти пут до 30 динара, и пети пут до 50 динара.

Ако члан и после пете казне на првоидући састанак на који се позове не дође без оправдања, да се поступак дотичног члана достави Управи града Ниша, која га силом закона има приморати да састанке управе редовно посећује.

Чл. 19.

О састанцима управе водиће се протоко на српском језику.

Чл. 20.

Управа ће имати свој деловодни протоко на Српском језику, у који ће се по реду долазећа, као и од управе послата акта заводити, и то: број, дат месец и година, ко шаље, предмет и решење.

Чл. 21.

На челу управе стоји председник, који има овај делокруг.

1. Да припреми и износи на решење потребна питања, и да се стара о извршењу управних решења а нарочито да благовремено спреми и изнесе на решавање буџет прихода и расхода за идућу годину.

2. Да управља текућим општинским пословима, да надзира над свима органима ове општине, и даје им налоге и потребна обавештења.

3. Да одобрава и чини издатке до 50 динара, без нарочитог одобрења управе.

4. Да заступа општину према трећим лицима.

5. Да даје одсуства чиновницима и служитељима до три дана.

6. Да подписује сва писмена акта у име општине.

Чл. 22.

Председника у раду помаже најстарији по годинама члан управе, и у одсуству председника врши све председничке дужности.

Чл. 23.

Чланови управе бирају се у смислу чл. 10. сваке друге године на збору, који ће бити ради тога сазван, а који састављају сви чланови ове општине, који имају право гласа.

Овај збор мора се сазвати најдаље на месец дана раније пре истека периода старих чланова управе.

Чл. 24.

Право гласа имају сви чланови ове општине, који су навршили 21. годину а плаћају општинску дацију и гробарску таксу, ма у којој величини.

Чл. 25.

Немају права гласа и ако су испунили услове предходног члана:

1. Који су под стечијштем или старатељством.
2. Који су осуђени за безчасна дела, и за злочинства док се по законима земаљским у права не поврате.
3. Који нису платили општинсту дацију и гробарску таксу за последњу годину, која предходи избору.

Чл. 25.

За чланове управе могу бити изабрани они чланови ове општине, који су писмени, имају право гласа (чл. 24. 25.) плаћају 20 динара или више годишње општинске дације, а нису плаћени чиновници ове општине.

У случају да у току периода наступи случај, да који члан управе неби могао бити изабран, његово ће се место огласити за упражњено и попунити оним чланом, који је на последњем збору добио највише гласова, после избора потребног броја чланова за управу, а ако тога не буде, онда кога управа изабере.

Чл. 27.

Дан у који се сазива збор за бирање управе, као и место на коме ће се бирати, објавиће управа најмање на десет дана раније јавно у свима синагогама или штампаним плакатима.

Чл. 28.

Збором руководи председник управе или његов замењеник.

Гласање је јавно и врши се листама, на којима ће стајати имена кандидата, и својеручни подпис бирача.

Гласање се врши само лично:

Чл. 29.

За важност извршеног гласања потребно је да су гласали најмање трећина чланова ове општине са правом гласа.

У случају да на први збор не дође довољан број гласача, сазваће се други у року од петнаест дана најдаље, који ће доносити пуноважна решења са онолико чланова, колико буде дошло. Позив за други збор издаје се на 5 дана раније на начин, који важи и за први.

Чл. 30.

Гласање почиње у 2 и траје непрекидно до 6 сати по подне.

Чл. 31.

Избор решава већина гласова. Ако више њих буду имали подједнаки број гласова, па један или више њих мора одпасти, решава се коцком, који ће то бити.

Чл. 32.

На збору ће се водити протоко рада, у коме ће поред осталога морати бити забележено, кад је гласање одпочето, кад свршено, колико је било гласача, колико је који кандидат добио гласова и ко је изабран.

Протоко ће подписати председник управе, који је уједно и председник збора, полицијски изасланик, три члана старе управе и деловођа.

Чл. 33.

Дан и место збора доставиће управа благовремено управи вароши Ниша, како би управа одредила свога изасланика, који ће на збору присуствовати.

Чл. 34.

Изабрани чланови управе морају дужност примити најдаље 15 дана по избору, али ни у ком случају пре истека периода старе управе.

За увођење у дужност позваће се на са- станак, на коме присуствује стара и нова управа.

Чл. 35.

Жалбе против неправилно извршеног избора или неправилног рада на збору, подносе се управи вароши Ниша, у року од 8 дана по избору, која ако нађе, да је жалба умесна, може избор покварити и наредити да се исти по- нова изврши.

Чл. 36.

Док управа себи не изабере председника (чл. 8.) његову дужност вршиће најстарији по годинама члан управе.

Чл. 37.

Кад усљед смрти, иступања или других узрока буде место каквог члана управе упра- жњено, онда ће се та места попунити оним чланом, који су имали на збору највише гла- сова по избору управе. Не буде ли таквих, онда кога управа изабере.

Чл. 38.

Сваки члан управе има право поднети о- ставку на звање и дужност, и ако му управа разлоге уважи, има се разрешити од дужности. Ако му пак управа не буде оставку уважила, остаје и даље члан управе.

Чл. 39.

Чланови ове општине са правом гласа могу изјавити неповерење управи. Број подписника мора бити један више од броја, којим је дотична управа изабрата најмање.

У року од десет дана од кад акт непове- рења прими, управа је дужна сазвати збор да о томе реши. Не учини ли то управа не да- јући основних разлога за свој поступак, под-

писници неповерења сазваће сами збор да о томе реши.

На овоме збору председаваће један члан од подписника неповерења кога збор изабере.

Четврти одељак

Тутори

Чл. 40.

Свака синагога, школа фондови, заведења и у опште све установе, ове општине имају за вршење својих послова, администраторе, — туторе. Број њихов за сваку установу одређу- је управа.

Туторе бира управа између чланова ове општине на четири године. По истеклом року тутори могу бити понова бирани.

Чл. 41.

Делокруг је свих тутора у опште.

1. Да се придржавају правила, која би управа прописала.
2. Да управљају имовином установе, која им је поверена.
3. Да пзвршују и старају се о извршењу оних прописа и наредаба, које им управа до- стави.
4. Да прикупљају приходе и предају их на крају свакога месеца благајнику општине на употребу.
5. Да се старају о одржању реда, надзи- равају рад подручног им особља и достављају управи неправилности истих и чине предлоге односно потребних мера за унапређење пове-рене им установе.
6. Да подписују сва акта поверене им у- станове.
7. Да подносе управи годишњи извештај о материјалном и моралном стању поверене ми

установе, и то најдаље до 10. Јануара сваке године.

Чл. 42.

Управа може и пре истека рока (чл. 40), поједине туторе сменити и друге на њихова места изабрати, ако за то буде узрока.

Чл. 43.

Дан предаје дужности тутора одредиће управа и послати једног свог члана ради присуствовања при предаји дужности.

Чл. 44.

Тутори ће отварати кутије поверилих им установа, новац из њих извађен у касу оставити и суму у књиге завести.

Чл. 45.

Сви тутори установе солидарно су одговорни за све неправилности, које би кривицом њиховом буду произашле, па ма она потекла и од једног тутора.

Ова одговорност иста је као и одговорност сваког рачунополагача по законима земаљским.

Чл. 46.

Тутори подносе своје рачуне на преглед управи на крају сваке године, а управа ће пошто их прегледа, ако их нађе за исправне разрешити рачунополагача, а ако ли нађе какве неправилности тражити од рачунополагача објашњења или исправке и даље према томе истог разрешити или на одговор повући према чл. 45.

Чл. 47.

Ако се какав члан ове општине не би хтео примити повереног му звања тутора које установе без оправданих разлога, казниће се до 100 динара у корист касе дотичне установе, а при свем том дужан је те дужности примити се.

Чл. 48.

Не морају се примити звања тутора:

1. Чланови управе;
2. Који већ врши дужност тутора при другој установи ове општине.
3. Који су ту дужност вршили непрекидно 8 година, и
4. Који су навршили 60 година старости.

Пети одељак

О именима чиновницима

Чл. 49.

Плаћене чиновнице ове општине прима и одпушта управа према чл. 12. тач. 8 а њихова права и дужности одређује се у засебном уговору при ступању у службу.

У сваком погледу чиновници имају се покоравати наредбама управе.

Чл. 50.

Време на које се закључује уговор са чиновницима, одређује управа у споразуму са дотичним чиновником.

Време отказа с једне и с друге стране мора бити на три месеца пре истичућег рока постојећег уговора.

Чл. 51.

Општински су чиновници;

1. Потребан број свештеника, од којих, један носи звање главног свештеника, који међу њима има бољих квалификација.

2. Таксони;
3. Учитељи;
4. Шахтери;
5. Деловођа управе, и
6. Други потребни чиновници, које би управа именовала.

Управа ће према потреби узимати потребан број тих чиновника.

Чл. 52.

Звање главног свештеника може заузети само онај, који има савршено знање мосијеве вероисповеди и старог јеврејског језика.

Чл. 53.

Способност главног свештеника оцениће управа по придикама и службама, које ће кандидат за главног свештеника држати претходно у синагози.

Чл. 54.

Главни свештеник као духовни поглавар ове општине претстављаће ову општину у духовним стварима према држави.

Чл. 55.

Као духовни поглавар главни свештеник између осталих дужности има да се стара о испуњавању религиозних обреда, а нарочито о закључивању и разводу бракова и халица. Само они религиозни чинови, који су свршени у његовом присуству или по његовој наредби сматраће се као пуноважни и имаће ону силу и снагу коју земаљски закони тим обредима дају.

Чл. 56.

Шахтери могу бити у службу примљени, тек пошто подиску уверење о способности.

Чл. 57.

Способност осталих чиновника оцениће са- ма управа, и према томе уговоре са њима за- клучивати.

Чл. 58.

Чиновници који се затекну у служби кад ова правила ступе у живот, ако немају никаквих уговора са општином, морају их закључити у месецу децембра по ступању ових пра- вила у живот; ако ли пак имају уговоре, њихове одредбе важе до истека рока, а после се

подвргавају одредбама у овим правилима изло- женим.

Чл. 95.

За неуредност или нетачно вршење дуж- ности, може управа плаћене чиновнике казнити:

1. Опоменом;
2. Одузимањем једно-месечне плате;
3. Раскинућем уговора.

Шести одељак*О приходима и расходима*

Чл. 60.

Буџет прихода и расхода мора управа са- ставити најдаље у месецу Деcembru сваке го- дине, а важи за једну рачунску годину, која почиње 1. Јануара, а свршава се 31. Деcemбра.

Годишњи приходи ове општине јесу:

1. Разрезане дације (квартолј) међу чла- новима ове општине према њиховом имовном стању.
2. Таксе на капер месо (Габела).
3. Таксе за мираз, који сваки члан ове општине добија са својом женом, а која износи 5% од добивеног мираза.

Ова ће се таксе наплатити и од нечланова ове општине, само ако буду овде у Нишу вен- чавани у синагози.

4. Церемоније, које се у синагози и ван ове продају.

5. Седишта у синагози.
6. Таксе за венчавање.
7. Таксе за разна уверења.
8. Поклони и добровољни прилози.
9. Интереси од капитала.
10. Разне казне и т. д.

Од ових прихода може управа неке уки- нути, ако околности буду дозволиле а по по- треби и додати неке.

Годишњи расходи јесу:

1. Трошкови синагога.
2. Трошкови школски.
3. Плате чиновницима и служитељима ове општине.

4. Милостиње и потпоре.

5. Изванредни и непредвиђени трошкови.

Приходе поједињих установа, заведења, фондова и т. п. скупљаће их тутори и о њима полажу рачуна управи према одредбама ових и других посебних правила на крају сваке године.

Таксе које нису за свакога подједнаке, одређује управа према своме нахођењу и према имовном стању дотичнога, од кога се има такса наплатити.

Вредност за купљене церемоније, мора купац платити најдаље у року од 15 дана, од дана куповине. Ако то у том року не учини, дотични нема права куповати церемоније све дотле, док исте не плати. О овоме има управа тачно водити рачуна.

Чл. 61.

За сва уверења, која се буду издавала приватнима на њихов захтев као и за изводе из поједињих књига, наплаћиваће се поред државне таксе по закону о таксама јошт и следеће:

1. За уверења која се издају члановима ове општине (који у Нишу живе.) 3 динара.

2. За уверења, која се издају бившим члановима ове општине, који где год на страни живе 5, 8, 10 динр. према имућности.

3. За уверења, која се издају нечлановима ове општине овде или на страни, 8, 12, 20 динара према имућности.

Чл. 62.

Ако би коме изгледало да му је ма што

одређено да плаћа више, но што његово стање дозвољава, има своје разлоге саопштити управи. Не уважи ли управа разлоге, члан је обавезан плаћати онолико, колико је управа решила.

Чл. 63.

Све казне у овим правилима прописане као и у опште све што се по истима има наплатити, а управа не може лепим начином преко својих органа учинити, наплатиће управа вароши Ниша, или друга извршина власт на захтев ове управе.

Чл. 64.

Редовне издатке према буџету чиниће управа из прихода.

Плате свима чиновницима и служитељима ове општине одређује управа при закључивању уговора са истима.

Чл. 65.

Као награду за ревносан рад и службу, може управа издати дотичноме до 10%, његове годишње плате.

Чл. 66.

Ванредни и непредвиђени трошкови редовно се стављају у буџет.

Из ове позиције издаје се:

1. На управне трошкове.
2. На потпоре сиромашним ћацима овде и на страни.
3. На награде за ревносан рад и службу (чл. 65.)
4. На остале непредвиђене издатке.

Седми одељак

Државни надзор

Чл. 67.

Нишка црквено-школска јеврејска општина стоји под надзором државне власти.

Осми одељак*Предавни наређења*

Чл. 68.

Ова правила може изменити, допунити или протумачити само управа, по одобрењу г. Министра просвете и црквених послова, а ступају у живот чим их г. Министар одобри.

20. Марта 1894. г.

у Нишу

Управа нишке пркв. школске
јеврејске општине

Председник

Сол. Русо

Деловоћа

З. Челебоногић

Чланови: Моша Конфорти
Леон Ешкенази, Нахман Хазан, Рубен Мандил,
Мордохјај А. Мандил, Јосеф М. Леви.

Министарство просвете и црквених послова
на основу чл. З. закона о своме уређењу, одо-
брава ова правила.

ЦБр. 269.

29. Марта 1894. г. (М. П.)

у Београду

Министар
просвете и цркв. послова
Андра Ђорђевић.

Инв. №.
49 893

БИБЛИОГЕНА
МИНИСТРСТВА ВЕРА
Бр. Инв. ....

*Документ
25.04.94.*

